

מה-שהיה הוא שיהיה
מה-שנעשה הוא שיעשה
ואין כל-חדש תחת השמש
קהלת א', ט'

תקון הברית, שהוא בחינת חיים, בחינת תקון הדעת.

כאן הוא מפרש שה-ח"י דקות גם בענין חימוץ וגם בענין מליחה, הם סימן לחיות, מצד תיקון הברית שמביא לחיים ולהשגת הדעת.

וכדי להרחיב נושא זה הוא מביא הסבר על כך בהלכות שותפים (חושן משפט - הלכה ד'): "אף עקר החיות וקיום העולם הוא על ידי הצדיק השומר הברית, שהוא בחינת ברית מלח עולם, שהוא ממתיק המרירות של העולם הזה ומבטל תאוות ממון ומכניס אמונה ובטחון בלב ישראל, שעל ידי זה מתקנים העולם וכו', עין שם כל זה היטב. ומבאר שם, שמחמת זה כל מי שחולק על הצדיק האמת נופל ביותר לתאוות ממון, שהיא בחינת שמד, עבודה זרה, בבחינת 'ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד'. כי אין לו מלח להמתיק המרירות וכו', עין שם:

ועל כן מתחברים שנים ומשתתפים יחד כדי שהאחד יקים את חברו, הינו, כי עקר הנפילה בתאוות ממון הוא מחמת מחלקת והעקר על ידי שחולקין על הצדיק האמת וכו', כי הצדיק האמת הוא בחינת ברית מלח המשך מעבר לדף

"אספו לי חסידי כרתי
בריתי עלי זבח" (תהילים נ', ה')

וקבוצ נדחים וכו' וכו'ל. אבל עקר התקון על - ידי בחינת ברית מלח עולם וכו' כנ"ל. ועל - כן, על כל קרבן תקריב מלח. וכן באכילת חל עקר תקון האכילה הוא פת במלח וכו'ל.

כלומר, חלק מתיקון החיבור בין ישראל לקב"ה הוא על ידי המלח על הפת, בזמן האכילה.

ר' נתן ממשיך בענין הזה גם בנושא פסח, בענין הכנת המצה (הלכה א' בהלכות פסח): "ועל - כן שעור חמוץ הוא ח"י מיניטין, כי חמץ הוא סטרא דמותא, כי הוא פגם הדעת, שהוא בחינת חיים, ועל - כן לכתחלה צריך לזהר אפלו מרגע כל שהוא, כי צריך לברר מאד מחמץ, דהינו ממחשבות רעות כנ"ל, אבל השעור הוא ח"י מיניטין, כי אז נתחמץ, דהינו סטרא דמותא הפוך החיים, דהינו הדעת כנ"ל. ועל - כן השעור שוה עם שעור מליחה שהוא גם כן ח"י מיניטין, כי המליחה היא בחינת תקון הברית, בחינת ברית מלח עולם, ועל ידה נפלט בחינת דם נדות, דהינו פגם הברית. ועל - כן הוא גם כן ח"י מיניטין בחינת

התוספת של רבי יוסף בכור שור מובן שהמלח מסמל קביעות, שמלח אינו מתקלקל. וע"י הוספת המלח אנו מדגישים את הקיום של הברית בין עם ישראל לקב"ה.

בהלכות נטילת ידים, ר' נתן בליקוטי הלכות כותב (הלכה ו'): "ועל - כן אוכלים אז כל אחד בביתו לחם ודבש, כי הדבש נכלל בהלחם וכו' וכו'ל. וזה שנסמך לזה, וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלקיך וכו'. שמפליג מאד בשבח המלח, שפכת עמו ברית עולם, להורות ולהודיע שאף - על - פי שצוה להביא קרבן ראשית משאור ודבש. אף - על - פי - כן עקר התקון על - ידי הברית מלח שעל ידו עקר התקשרות העולמות כנ"ל (באות סא) וכל הטעמים נמשכים משם כנ"ל (באות סב) ועל - כן גם באכילת חל עקר התקון לאכל פת במלח שהיא דרכה של תורה. רק בשבועות לבד מביאין קרבן ראשית משאור ודבש. וכן בראש השנה אוכלין פרוסת המוציא עם דבש מחמת שאז נתעורר קול שופר שהוא בחינת מתן תורה

**"ולא תשבית מלח
ברית אלקיך" (ויקרא ב' א')**
(הנצחיות שבמלח)

צירוף המילים "מלח ברית", מופיע שלוש פעמים בתנ"ך, פעם אחת כלעיל, ועוד פעמיים כ"ברית מלח": "ברית מלח עולם הוא לפני ה' לך ולזרעך איתך" (במדבר י"ח, ט), "ה' אלהי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח" (דברי הימים ב', י"ג).

נשאלת השאלה למה דוקא מלח, ולמה זה מופיע כהוראה לא לשכוח לשים מלח על המנחות? בנוסף מה הקשר בין מלח לבין הברית (קשר) שלנו לקב"ה.

מסביר רש"י במקום: "מלח ברית - שהברית כרותה למלח מששת ימי בראשית שהובטחו המים התחתונים ליקרב במזבח במלח וניסוך המים בחג".

מוסיף רבי יוסף בכור שור "מלח ברית אלהיך - מלח דבר המתקיים, לפיכך צוה הקב"ה להקריבו במנחות ובקרבנות, להראות שהקרבנות ברית קיים לעולם לכפרה".

גם הרשב"ם אומר דבר דומה על הפסוק בספר במדבר (פרק יח פסוק יט): "ברית מלח - נראה לי לשון קיום. וכן דוד לו ולבניו ברית מלח כי פתרונום לפי ענינם. אבל לא תשבית מלח ברית אלהיך. בדבר במלח ממש ברית מלח ברית קיום ועומד לדורות".

פרשת ויקרא
פתח תקוה (י-ם)
הדלקת הנרות שבת קודש
17.14
יציאת השבת / צאת הכוכבים
18.26
רבינו תם
19.06
זמנים אחרים:
www.yeshiva.org.il

עולם שהוא ממתיק מרירותא דעלמא כנ"ל וכשחולקין עליו אין לו בחינת מלח להמתיק המרירות, ועל ידי זה הוא נופל למרירות תאות ממון שזה עקר הנפילה בבחינת ויגרש מפניך אויב וכו', כמו שמבאר שם. כי המחלקת על הצדיק גורם פמה מיני קלקולים, כי על ידי זה נתרבה מחלקת בישראל ובין כל העולם בין כל אחד לחברו ונתרבו מלחמות בעולם, כי הצדיק הוא ברית מלח, בחינת ברית שלום, שהוא עושה שלום בין כל ההפכים וכשפוגמין בכבודו, מפל שכן כשחולקין עליו, אין מי שיעשה שלום ונתרבה המחלקת מאד, כי רב דעות בני אדם משנים ומהפכים זה מזה, כי כשם שמשנים בצורותיהם כן הם משנים בדעותיהם. וכשאין מאיר בהם הארת הצדיק, בחינת ברית שלום, ממילא מתרבה המחלקת מאד. ועל ידי רבוי המחלקת שבישראל מזה מתגבר, חס ושלום, תאות ממון ביותר, כי כל אחד מפיל את חברו, שהוא חולק עליו כמובן בהתורה הנ"ל, שכל מי שהוא בבחינת שמירת הברית ביותר יכול להפיל את חברו הפחות בשמירת הברית 'לתאות' ממון, עין שם. וזה ידוע שאין כל ישראל שוין ונחשב אחד לגבי חברו בבחינת שמירת הברית. וכשהיה ביניהם אהבה, היה אחד עוז ומקים את חברו מתאות ממון, כי על ידי התחברותם יחד היו בכלל שמירת הברית".

המלח ממתק את המאכל, כלומר מוציא את טעמו הפנימי, שבקשר בין ישראל לקב"ה נקרא, אמונה ובטחון, ובזכות זה מתקיים העולם. כמו שראינו בעבר, קיום העולם תלוי באמונה של הנבראים במציאות ה'.

מי שמעצים את האמונה והבטחון, זה הצדיק שבדור, שממתיק את מרירות העולם הזה, ומחזק את האמונה והבטחון בה'. ולהיפך, מחלוקת על הצדיק גורם לקילקול ולריבוי מחלוקת. וכל זה מביא לתאוות ממון וקילקול גדול יותר, גם בשמירת הברית.

וכאשר מתחברים באמונה ובטחון בעזרה אחד לשני, הם מתקנים ע"י עבודת הצדיק את שמירת הברית, ותאוות הממון. כך גם מסביר רש"י על המקור השלישי בדברי הימים ב' (פרק יג פסוק ה): "ברית מלח - בקיום ואמונה".

מצודת דוד מוסיף שם: "ברית מלח - בכריתת ברית המתקיים כמלח הזה המתקיים ואינו מסריח".

הקיום הזה של "המלח" מתאפשר כאמור ע"י הברית - שמירת הברית. הגמרא במסכת ברכות (ה). אומרת: "דאמר רבי שמעון בן לקיש נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין. נאמר ברית במלח דכתיב ולא תשביט מלח ברית ונאמר ברית ביסורין דכתיב אלה דברי הברית מה ברית האמור במלח - מלח ממתקת את הבשר אף ברית האמור ביסורין יסורין ממרקי כל עונותיו".

הגמ' מקשרת בין ברית של מלח ובין ברית של יסורין, שכמו מלח מתקן את הבשר שיהיה ראוי לאכילה, כך היסורים שעוברים על האדם בעת שחוטא, הם אלה שגם מזככים אותו מהחטא והם חלק ודרך התשובה שלו, כמובן שהוא צריך להביא קורבן על החטא, שגם שם הוא מוסיף מלח כמצווה בפרשתינו.

בענין הזה מובא דו-שיח מעניין בין חכמי יוון לר' יהושע בן חנניה (על פי מסכת בכורות ח:): שם הקיסר תוהה על חכמתו של ר' יהושע ודן איתו בנושאים שונים, וכשרואה שחכמתו של ר' יהושע גדולה, הוא מאתגר אותו לעמוד מול חכמת היוונים (הפילוסופים). שם הוא מצליח בערמה להכנס ל"בית אתונה", ומשכנע אותם להתעמת איתו בדו-שיח על ענינים שונים. רוב השאלות והתשובות בדו שיח הזה אינן ברורות בכלל ובעצם מהוות משל לעניינים אחרים. ביניהן נשאל ר' יהושע את השאלה הבאה: "מילחא כי סדיא, במאי מלחי לה? אמר להו בסילתא

דכודניתא! ומי איכא סילתא לכודנתא? ומילחא מי סדי?" ובתרגום חופשי לעברית: "חכמי יוון: מלח שהסריח, במה מולחים אותו?"

ר' יהושע: בשליה של פרדה חכמי יוון: וכי יש שליה לפרדה? ר' יהושע: וכי מלח מסריח?" על פניו הדו שיח נראה כמו דו שיח של חירשים אך בעיון לעומק יש פה יסוד להבנת עומקה של האמונה בנצחיות עם ישראל.

המלח הוא החומר שממתק את הבשר ומונע ממנו להסריח. הגויים משוכנעים שישראל, שמקשר את עצמו עם הקב"ה ע"י "ברית מלח" ה"נצחית" - הסריח, והתקלקל, ולא יזכו שוב למדרגה של נצחיות, שהרי לא ניתן למלוח מלח שהסריח.

התשובה של ר' יהושע אליהם היא - שהגויים משולים לשליה של פרדה. וכמו שלפרדה אין פירות כך גם לגויים אין המשך, ואילו לעם ישראל, על אף הקלקול הזמני, מובטח לשוב ולחזור למדרגתו כי ברית המלח קיימת לעד, גם אם זה לא נראה בגלוי כעת.

זה גם מסביר את השאלה הקודמת שהוא נשאל על ידם: "אמרו ליה אימא לן מילי דבדיאי אמר להו הוה ההוא כודניתא דילידא והוה תלי ליה פיתקא וכתב ביה דמסיק בבי אבא מאה אלפא זוזי אמרו ליה וכודניתא מי ילדה אמר להו הי ניהו מילי דבדיאי"

ובתרגום: "חכמי יוון: אמור לנו דבר שקר. ר' יהושע: היתה פרדה שילדה ועל צוואר הולד היה פתק שעליו כתוב שהוא יפרע את חוב מאה אלף זוז של אביו

חכמי יוון: וכי פרדה יולדת? ר' יהושע: אלו דברי השקר" חכמי יוון ניסו להוכיח לר' יהושע שהבטחת נצחיות עם ישראל היא שקר, שהרי הם היו אימפריה אך נפלו, לפיכך אמרו לו, בא תאמר לנו דבר מתורתך (השקריה לשיטתם) שאינו אמת.

אז הוא מספר להם את סיפור הפרד עם השטר המזור, על כך הם עונים שלא יתכן מלכתחילה פרד כזה שהרי הפרדה אינה יולדת. ובכך חושבים שתפסו אותו על שקר שאפשר להוכיח שלא היה בכלל פרד כזה. עונה להם ר' יהושע, ההיפך, עצם זה שפרשה אינה יולדת, הוא הוא השקר, כלומר אתם כמו הפרדה שכביכול יולדת, שאולי נראית כבעלת כח כעת, אך אינה נותנת שום דבר לעתיד. לעומת זאת עם ישראל שכוחו אינו נראה בעת החורבן והקילקול הזמני, נותנים פירות שיתגלו לעתיד, מובטחים שנחזור למעמדינו הקודם בבחינת "ברית מלח" וממילא ממחיש את נצחיות ישראל באמונה ובבטחון בתורת האמת, שנתן לנו משה רבינו מפי הגבורה.

והנה פרפרא קטנה על השורש "מלח" מתוך הדברים שכתבנו. אנו "נלחמים" כנגד היצר בעזרה לזולת ועל ידי ה"חמלה" אנו מתקנים את תאוות הממון שומרים על הברית ובזכות זה ה' "מוחל" לנו כל הקילקול, ובעת האכילה אנו מטבלים את ה"לחם" ב"מלח" כחלק מהברית הזו. ובזכות זה אנו זוכים "לחלום" על הגאולה ו"מיחלים" למשיח.

"שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלמים" (תהילים קכ"ו, א')

שבת שלום

נא לשמור על קדושת העלון.
יש לדאוג שלא יזרק לפח אלא יאסף לגניזה.
נא להמנע מקריאת העלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

לקבלת העלון יש לשלוח דואר אלקטרוני ל-
aeppro@smile.net.il
ובעז"ה העלון הבא יגיע ישירות לתיבה.
ניתן להוריד את העלונים הקודמים מהאינטרנט בכתובת הבאה:
http://www.adamsmac.com/apd